HELSE NORD | DAVVIDEARVVAŠVUOHTA VARRESVUOHTA NUORTTA HEALSOE NOERHTE

Møtedato: 26. mars 2025

Vår ref.:	Saksbehandler:	Dato:
2021/1017-15	Synøve Kalstad	19.3.2025

Styresak 32–2025 Rapport med tiltaksplaner – spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen (2022-2026), oppdatering og rullering av rapport

Forslag til vedtak
Styret i Helse Nord RHF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret i Helse Nord RHF godkjenner at *Rapport med tiltaksplaner – spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen (2022-2026)* revideres og at planperioden utvides til utgangen av 2028.

Bodø, 19. mars 2025

Marit Lind
administrerende direktør

Postadresse:
Helse Nord RHF
Postboks 1445
8038 Bodø

Besøksadresse:
Helse Nord RHF
Moloveien 16, 6 et.
8003 Bodø

Telefon sentralbord: 75 51 29 00
postmottak@helse-nord.no
www.helse-nord.no

Org nr: MVA 883 658 752

Formål
Årlig oppdatering på oppfølging av Rapport med tiltaksplaner – spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen (2022-2026) og rullering av planen i henhold til *Styresak 44–2022 Spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen - rapport med tiltaksplaner 2022-2026* (styremøte 27. april 2022), der følgende vedtak ble fattet:

1. Styret i Helse Nord RHF presiserer at dette er et viktig arbeid og er tilfreds med arbeidet som har vært gjort med tiltaksplaner for videreutvikling av spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen i Helse Nord.
2. Styret slutter seg til Spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen – rapport med tiltaksplaner 2022-2026.
3. Styret ber adm. direktør påse at helseforetakene styrebehandler sine tiltaksplaner.
4. Styret ber om å få årlig oppdatering i planperioden med status for oppfølging av tiltaksplaner i Helse Nord.

Beslutningsgrunnlag
Med bakgrunn i arbeidet med oppfølging av Strategidokumentet *Spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen* (2020) ble adm. direktører i Helse Nord RHF og helseforetakene enige om at det skulle opprettes en regional arbeidsgruppe som skulle utarbeide en plan for hvilke tiltak som må igangsettes for å øke kvalitet og kompetanse. Lokale tiltaksrapporter ble utarbeidet ved Finnmarkssykehuset HF, Universitetssykehuset Nord-Norge HF, Nordlandssykehuset HF, Helgelandssykehuset HF, Sykehusapotek Nord HF og Helse Nord RHF. I tillegg ble det utarbeidet flere felles tiltak, inkludert opprettelsen av et regionalt kompetansenettverk for spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen. I dag er mange av tiltakene iverksatt og inngår i ordinær drift. Eksempler på dette er markering av samefolkets dag og tiltak som omhandler kompetanseheving og synliggjøring av samisk språk og kultur. I 2024 har det vært et særskilt fokus på samisk språk.

Helseforetakene har fra 2025 fått faste tildelinger i basisrammen for å følge opp rapporten med tiltaksplaner. Alle helseforetakene har rullert sin plan. Rullering av planen har vært orienteringssak i styremøtene i Helgelandssykehuset HF, Nordlandssykehuset HF og Finnmarkssykehuset HF. Sykehusapotek Nord HF har gjennomgått saken i foretaksledelsen.

Regionalt nettverk for spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen har hatt regelmessige møter og gjennomgått rulleringen av tiltaksplanene i fellesskap, med mål om erfaringsdeling, koordinering og læring. Nettverket peker på at det er av stor betydning at tiltak videreføres og at planperioden utvides etter 2026. Gjennom oppfølging av rapporten og arbeidet med implementering av tiltak, har det blitt økt oppmerksomhet på betydningen av økt kunnskap om samisk språk og kultur. Nettverket rapporterer om at det systematiske arbeidet med oppfølging av rapporten bidrar til å sikre kvalitet og videreutvikling av kompetanse i helseforetakene.

Følgende tiltak er iverksatt i regi av Helse Nord RHF:
- Planleggingsfasen til prosjektet *Nasjonal døgnkontinuerlig tolketjeneste for samisk språk* er igangsatt og skal avsluttes 1. juli 2025. I planleggingsfasen skal en se på muligheten for å utvide samisk tolketjenesten til å bli en nasjonal tjeneste som kan gi

et tilbud på både nordsamisk, sørsamisk, og lulesamisk. En nasjonal samisk tolketjeneste skal også være tilgjengelig for AMK-sentralene
- «Care to Translate» prøves ut i flere enheter i helseforetakene i Helse Nord (digital App som brukes som et oversettelsesverktøy for pasienter og helsepersonell)
- Samisk tolketjeneste underlagt Finnmarkssykehuset er styrket med en stilling fra 2025
- E-læringsprogram for spesialisthelsetjenesten i Norge om betydningen av at helsepersonell har kunnskap om samisk språk og kultur er under utvikling og forventes ferdigstilt innen sommeren 2025
- Helse Nord RHF har økt bevilgninger til samisk helsetjenesteforskning. Samisk helseforskning er tildelt 6,24 mill. kroner i 2024, 6,5 mill. kroner for 2025 og 6,5 mill. kroner for 2026 til SAMINOR 3 som er en helse- og levekårsundersøkelse som fokuserer på områder med samisk, norsk og kvensk bosetting

Brukermedvirkning
Regionalt brukerutvalg i Helse Nord RHF behandlet saken i møte 12. mars 2025. Utklipp fra protokollen er lagt ved saken (vedlegg 2).

Administrerende direktørs vurdering
Helse Nord har et særlig ansvar for å sørge for at alle våre helseforetak tilbyr likeverdige spesialisthelsetjenester til den samiske befolkingen. *Rapport med tiltaksplaner – spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen (2022-2026)* er et viktig verktøy i helseforetakenes arbeid med å sikre likeverdige helsetjenester til den samiske befolkningen.

Administrerende direktør er tilfreds med at helseforetakene har prioritert dette viktige arbeidet og fokuset må opprettholdes. Det er gjort et godt arbeid med å følge opp og rullere tiltakene i rapporten så langt. Arbeidet med rapporten er også av stor betydning med tanke på hvordan Helse Nord skal følge opp Sannhets- og forsoningskommisjonenes rapport.

På denne bakgrunn anbefales det at *Rapport med tiltaksplaner – spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen (2022-2026)* revideres og at planperioden utvides til utgangen av 2028.

Vedlegg:
1. Lenke til Rapport med tiltaksplaner – spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen (2022-2026)
2. Utklipp av protokoll fra RBU-møte 12. mars 2025

Vedlegg 2 Utklipp av protokoll fra RBU-møte 12. mars 2025

RBU-sak 20-2025 Rapport med tiltaksplaner Spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen - oppdatering og rullering av rapport

Vedtak:

1. Regionalt brukerutvalg i Helse Nord RHF tar saken til orientering.

2. Regionalt brukerutvalg anbefaler sterkt at Rapport med tiltaksplaner – spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen (2022-2026) revideres og at planperioden utvides.

3. Regionalt brukerutvalg ber om å bli tatt med i det videre arbeidet for å kunne gi innspill til tema i revidering av planen. Det er ønskelig at en i revideringsfasen har særlig fokus på samiske pårørende, og helhetlige, sammenhengende pasientforløp på tvers av tjenestenivå.